Nyt fra ASSISI-KREDSEN

Juli 2023 nr. 112

FREDERIK HJERRILD

1937 - 2023

Fred og alt godt!

INDHOLD:

Frederik Hjerrild	*side 3*
Udflugt til Lund	*side 4*
Referat af generalforsamlingen	*side 5*
Årsberetning	*side 6*
Pinserejse til Assisi rejseberetning	*side 8*
De små klostre	*side 17*
Bestyrelsen	*bagsiden*

ASSISI-KREDS DATOER

- 9. september 2023
  Udflugt til Lund (se side 4)
- 29. sept. - 7. okt. 2023
  Assisi-rejse
- 25. november 2023Efterårsmøde i Vejleå Kirke
- Februar 2024 (dato ikke fastlagt)
  Årsmøde
- 24. maj - 1. juni 2024
  Assisi-rejse
  Så snart program foreligger vil det kunne findes på
  www.assisi-kredsen.dk/rejse

Skal du nå, at komme til Assisi med Assisi-Kredsen?

Det er nok gået op for de fleste, at bestyrelsen indstiller til næste generalforsamling, at Kredsen lukkes med udgangen af 2024.

Indtil da fortsætter vi med møder, rejser og bladudgivelse.

Men læg mærke til dette! På baggrund af det beskedne antal tilmeldte til efterårsrejsen i år (Du kan altså stadig nå at komme med, der er plads!), så vil bestyrelsen stærkt overveje ikke at arrangere en efterårsrejse i 2024.

På den anden side vil vi heller ikke aflyse, hvis der er mange, som vil benytte sig af den absolut sidste rejse med Assisi-Kredsen.

DERFOR: Send allerede nu en mail til gbp@assisi-kredsen.dk, hvis du gerne vil rejse i oktober 2024. Det betyder ikke en bindende tilmelding, men vil give os i bestyrelsen et indtryk af behovet for rejsen.

FREDERIK HJERRILD

Det var med stor sorg, vi bestyrelsen modtog meddelelsen om, at Frederik var død d. 30. juni. Han blev bisat fra Lindevang Kirke den 8. juli, hvor mange mennesker var kommet for at tage afsked - heriblandt også mange af Kredsens medlemmer.

Frederik har gennem lang tid været den, der frem for nogen tegnede Assisi-Kredsen, især i den lange periode, hvor han var formand. For ham var Assisi-Kredsen et af de steder, hvor han så virkeliggjort mange af sine visioner. Her mødtes mennesker på tværs af kristne konfessioner, talte sammen om troen og holdt gudstjeneste sammen. Og her mødte vi sammen inspirationen fra Frans, som stadig kan vise os nogle af de væsentligste sider af kristendommen. At vi ikke er, hvad vi ejer. At Skaberværket ikke er til, for at vi skal møde det med begærlighed, men for at vi skal behandle det med omsorg. At alt det skabte er vores familie.

Dette opdagede Frederik på den store rejse i 1971, hvor han sammen med en stor flok (70 mennesker) tog til Assisi i påsken. Det var mennesker i alle aldre - og fra mange kirkesamfund.

Den rejse var en af de ting, som nogle år senere førte til oprettelsen af Assisi-Kredsen med det formål at samle mennesker om den inspiration. Og det er fra begyndelsen af ikke mindst sket gennem de mange rejser for at se de franciskanske steder og møde det franciskanske vidnesbyrd.

Frederik var i mange år med til at lede disse rejser, at fortælle om Frans og til at lede den daglige morgensang og gudstjeneste i søstrenes kapel, som vi gennem årene har kunne bruge som et udtryk for det kristne fællesskab på tværs af konfessioner.

De senere år svandt kræfterne, han måtte først opgive at lede rejserne, siden også formandsposten, men han har været med i bestyrelsen til sidste og givet sine ofte stærke synspunkter til kende.

Æret være Frederiks minde!
Gud lade sit ansigts lys lyse over ham.

Udflugt til Lund

9. september 2023

By Ulf K - https://www.flickr.com/photos/ulfk/7976687420/, CC BY 2.0, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=76194431

Også i år arrangerer vi en tur—denne gang til Lund, hvor vi skal se domkirken og bagefter spise frokost. Efter frokosten besøger vi frilandsmuseet Kulturen.

Pris 400 kr (danske), som dækker guidning i domkirken og frokosten samt entré til Kulturen.

Som sædvanligt på disse ture skal man selv sørge for transporten til Lund t/r.

Vi foreslår tog fra Københavns H (mod Karlskrona) kl 9.47 med ankomst til Lund kl 10.40. Hvis nogle kommer på anden vis, så er aftalen om rundvisning i domkirken kl. 11.15. Vi satser på at forlade Lund igen med tog kl. 15.59 med ankomst til København H kl. 16.54. Togbilletter til Lund kan købes i DSB's og Skånetrafikkens billetautomater og hos DSB's billetsalgssteder (inkl. Seven Eleven på stationerne) - Køb en 24-timersbillet. Den koster det samme som to enkeltbilletter og kan altså bruges begge veje.

Tilmelding sker til Marianne Plum - tlf 20 28 25 03 - plum@assisi-kredsen.dk senest d. 2. september - samtidig indbetales 400 kr til kredsens konto reg. nr. 5361 konto nr. 0262776 mrk. Lund.

Referat af generalforsamling 2023

Generalforsamling 25. februar 2023 i Assisi-Kredsen, Vejleå Kirke, 2630 Ishøj S. 26/02/23/mp

Gunnar Bach Pedersen bød velkommen til Assisi-Kredsens generalforsamling 2023. Dagsorden var udsendt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr.111.

Ad. 1. Valg af dirigent. Her blev Susanne Gram Larsen valgt med akklamation.

Ad. 2. Susanne Gram Larsen gav derefter ordet til Gunnar Bach Pedersen for formandens beretning.
Gunnar fortalte om 2022, hvor rejser og møder blev gennemført som planlagt. Rejser og møder er beskrevet i "Nyt fra Assisi-Kredsen". Der er pt. 242 medlemmer. Vi er ved at se afslutningen/ lukningen af Assisi-Kredsen. Bestyrelsen er enige om, at vi til generalforsamlingen 2024 indstiller til lukning med udgangen af 2024. Dvs. at rejser osv. gennemføres i 2024, og at vi slutter med fejringen af vores 50 år.
Formandens beretning blev godkendt med akklamation.
Beretningen bringes i kommende nr. af "Nyt fra Assisi-Kredsen".

Ad. 3. Regnskabet 2022 (bragt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr. 111) blev gennemgået af Mette Holm. Der var herefter tid til spørgsmål til kasserer og regnskab.
Regnskabet blev herefter godkendt med akklamation.

Budget 2023 (bragt i "Nyt fra Assisi-Kredsen" nr. 11) blev gennemgået af kassereren.
Budget blev godkendt med akklamation.

Ad. 4. På valg i år Gunnar Bach Pedersen, Frederik Hjerrild og Eva Rungwald.
Alle tre genvalgt med akklamation.

Ad. 5. Valg af suppleant. På valg i år Hans Jensen.
Hans Jensen genvalgt med akklamation.

Ad. 6. Valg af revisor. Bestyrelsen indstillede Karin Mortensen.
Karin Mortensen blev genvalgt med akklamation.

Valg af revisorsuppleant. Bestyrelsen indstillede Brita Bülow.
Brita Bülow blev genvalgt med akklamation.

Ad. 7. Der var ikke indkommet forslag til bestyrelsen.

Ad. 8. Eventuelt. Intet at bemærke.

Susanne Gram Larsen	Gunnar Bach Pedersen	Marianne Plum
dirigent	formand	referent

Årsberetning Assisi-Kredsen 2022

Det er vist ikke muligt i almindelighed at kalde 2022 et normalt år. Det har været præget af mange ting, som heldigvis ikke er sædvanlige. Det drejer sig først og fremmest om krigen i Ukraine og de konsekvenser, den har haft også i vores lille land. Det franciskanske ønske om "fred og alt godt" er mere end aktuelt.

I vores lille kreds ser alting imidlertid normalt ud. Jo, den almindelige inflation rammer også os med nødvendigheden af stigende priser for vores rejser. Men ellers har vi kunnet gennemføre hele vores program uden aflysninger i modsætning til året før, hvor alt måtte aflyses i foråret.

Aktiviteter i 2022

For et år siden holdt vi vores årsmøde her i Vejleå Kirke. Efter gudstjenesten, hvor Frederik Hjerrild prædikede, og frokost holdt vi generalforsamling, hvor Marianne Plum og Susanne Gram Larsen blev genvalgt til bestyrelsen. Gert Ryom Hansen måtte vi sige tak til for hans tid i bestyrelsen, idet han havde valgt ikke at stille op. I stedet blev Johan Petersen valgt. Da han i forvejen var suppleant, måtte vi undtagelsesvis vælge to suppleanter. Ellen Gylling blev genvalgt, og som ny blev valgt Hans Jensen. Da denne suppleantpost ikke ordinært var på valg sidste år, er det Hans Jensen, der er på valg i år.

Taler ved årsmødet var Martin Bergsøe, præst i den apostolske kirke. Han indførte os i Johs. Jørgensens religiøse forfatterskab, hvorigennem han som en anden Johs. Døber ville bane en vej for Herren til hans landsmænd i Danmark – selvom denne del af hans forfatterskab blev taget bedre imod i den katolske del af Europa.

Rejserne blev gennemført med henholdsvis 22 og 21 deltagere. Hovedparten af programmet var som sædvanligt knyttet til de velkendte franciskanske steder. På forårsrejsen overnattede vi på La Verna og besøgte så på hjemvejen til Assisi den lille by Montone lokket af, at der bor en dansk familie, som viste os rundt. Og undervejs til Rom besøgte vi et vinslot i nærheden af Orvieto, hvor værtsparret viste sig at tale dansk. Efterårsrejsen omfatter jo altid Frans-festen i Assisi. Vi havde den sidste overnatning i Orvieto og besøgte på vej mod Rom det lille franciskanerkloster Lo Speco di Narni, hvor Frans på et tidspunkt opholdt sig. Prisstigninger medførte at begge rejse havde et lille underskud. Alligevel har vi fastholdt den samme pris på 2023' forårsrejse, hvor vi har fået flybilletter til en favorabel pris. Men efterårsrejsen bliver lidt dyrere.

I oktober nåede vi også at få en rundvisning i Roskilde Domkirke, hvor Paul Kofoed Christiansen indførte os i den nyeste kunst i den gamle kirke, specielt Skt. Andreas Kapel, hvor Peter Brandes har lavet en totaludsmykning.

Efterårsmødets taler var folkekirkepræsten Simon Fuhrmann, som dels fortalte om sin egen vej fra en opvækst i Pinsekirken til at blive præst i Folkekirken med et brændende engagement i ortodoks spiritualitet, dels prøvede at give os en lille indføring i det centrale i ortodoksien, at vi skal blive kristelige, Kristus-lige.

Bestyrelsen

Tak til bestyrelsens medlemmer for engagement i løbet af året. Vi har som tidligere år afholdt tre bestyrelsesmøder, hvor medlemmer af bestyrelsen på skift indbyder os. Vi drøfter kredsens forhold og planlægger rejser og arrangementer, men også det hyggelige samvær om italiensk mad og rødvin sætter vi pris på. Det er måske derfor, at der næsten aldrig er nogen, som forlader bestyrelsen.

Der skal lyde en særlig tak til dem, der har påtaget sig særlige opgave: at bestyre vores regnskab, arrangere rejser, bestyre bogboden, holde medlemskontakten vedlige og give en praktisk hånd ved vores møder.

Medlemmerne

Der er 242 medlemmer af Assisi-Kredsen. Det er syv mindre end ved sidste årsmøde. Der kommer hele tiden nye medlemmer – særligt i forbindelse med rejsedeltagelse, men der er lidt flere, der forlader os, nogle p.gr. a. "glemt" kontingentbetaling. Der er enkelte, der skriver og melder sig ud, fordi alder og helbred ikke mere giver dem mulighed for at deltage. Men de udtrykker stor tak for den tid, de har været med i kredsen.

Der er god opbakning til rejserne, også til dem, som er planlagt for i år, hvor forårsrejsen er udsolgt – men der er stadig god mulighed for at komme med til efteråret. Deltagelsen i de to årlige møder har været lidt mindre end før corona.

Medlemskontakt

Nyt fra Assisi-Kredsen udkommer tre gange årligt med programmer, referater og læsestof. Der er stadig frit valg, om man vil modtage det med posten, trykt på papir, eller modtage et link, der giver mulighed for at læse på skærmen og evt selv skrive det ud.

Gennem vores facebook-side prøver vi også at minde om vores arrangementer og at give link til blade og programmer. Desuden er der en del, der bruger bruger den til at lave opslag om noget, der anses for at være relevant for Frans-interesserede.

Hvis vi har registreret jeres mail-adresse, så vil I også modtage fra tid til anden modtage mails, hvor vi minder om det aktuelle program. Det er derfor en god idé at få sin mail-adresse registreret – det kan ske ved henvendelse til sekretæren.

Slut

Dette sidste afsnit i min beretning har jeg givet overskriften "slut". Bestyrelsen lægger ikke op til en fortsættelse om sidste års drøftelse af kredsens nedlæggelse. Så længe kredsen lever, vil vi lægge størst vægt på fællesskabet om og interessen for Frans og Assisi. Men det er stadig bestyrelsens indstilling, at vi på næste årsmøde stiller forslag om kredsens nedlæggelse ved slutningen af jubilæumsåret 2024 efter gennemførelsen af et normalt årsprogram.

FRED OG ALT GODT!

Indtryk fra forårsrejsen til Assisi 2023

Af Jakob Frandsen & Ingelise Pedersen

Vi deltog i Assisi-kredsens efterårsrejse i 2018 og havde egentligt ikke planer om at gentage rejsen lige nu, men udsigten til kredsens og dermed rejsernes mulige ophør, ændrede vore planer. Vi er begge optaget af den betydning, som Frans` liv og virke fik i hans samtid og stadig har i vores nutid. Siden sidste besøg er Jakob blevet aktiv lægfranciskaner, og vi har oplevet betydningen af den franciskanske tilgang på en rejse i den danske, franciskanske Broder Jakobs fodspor i Mexico. På denne baggrund ønskede vi at genbesøge Assisi og andre lokaliteter med tilknytning til Frans.

Fredag 26. maj

Rejsedeltagere fra alle egne af landet mødtes i Københavns lufthavn, og der blev hilst på både nye og gamle bekendte. Mange havde tidligere deltaget i Assisi-Kredsens rejser – med 18 gange som den absolutte rekord – men der var også en del, der deltog for første gang. Ved afgangen fra København delte vi skæbne med alle andres rejsende i denne tid: Forsinkelse på grund af mangel på flyveledere.

Bussen fra Rom til Assisi kørte gennem et varieret landskab: Landbrugsland med olivenlunde, kornmarker, vinmarker og grønsager. Større byer med industri og

San Francesco-basilikaen

solfangeranlæg. Højtliggende landsbyer, der lyste okkergule i de sene eftermiddagstimers lave sol. Lige før grænsen til Umbrien fik vi en tiltrængt pause, og på trods af problemer med bussens mikrofon lykkedes det Gunnar at fortælle os om Italiens historie med særligt fokus på Umbrien og Assisi.

Indkvarteringen i Assisi var som altid hos alcantarine-søstrene på Casa Madonna delle Pace, hvor vi nød både deres selskab og deres enkle og gode mad i den kommende uge. De fleste sluttede traditionen tro med en tur på torvet, Piazza del Comune. Vores dag begyndte kl. 3 den foregående nat, så vi valgte sengene i stedet for. Inden søvnen overmandede os, nød vi synet af de mange glitrende lys i dalen under Assisi.

Lørdag 27. maj

Besøget i Assisi startede bagvendt i forhold til Frans` livshistorie - nemlig i hans begravelseskirke, Basilica di S. Fransceso. Frans døde 1226 og byggeriet af denne kirke blev påbegyndt allerede i 1228. Råkonstruktionen stod færdig i 1230, hvor Frans` kiste blev flyttet hertil. Kirken med underkirke og overkirke stod helt færdig i 1250-erne, og den blev overdådigt udsmykket af samtidens dygtigste malere, bl. a. Cimabue, Lorenzetti, Giotto og den ukendte Francesco-maler.

Broder Theodor stod som altid for rundvisningen i Francesco-kirken. Han er dansker, bor i klosterkomplekset ved kirken og er virkelig på hjemmebane her. Man bliver opløftet af mødet med Broder Theodor, når han på uforlignelig vis og med sin underfundige og humoristiske facon fortæller om Frans og Francesco-kirken. Han formidler såvel de historiske som de åndelige aspekter af Frans` liv i vekselvirkning med sine egne kommentarer og synspunkter om Frans` betydning i dag.

På eftermiddagens byvandring så vi Frans` fødested og faderens klædebutik, hvor der nu begge steder er indrettet et lille kapel. Ved siden af ligger Chiesa Nuova, der er bygget, hvor Frans` barndomshjem lå, og på pladsen foran står en dobbeltstatue af hans forældre. Turen sluttede på Piazza S. Chiara. Her lå på Frans` tid den lille S. Giorgio-kirke, hvor han gik i skole og måske fik næret sine ridderdrømme. Det var også her, at hans første begravelse fandt sted. Kirken udgør i dag et sidekapel i Basilica di S. Chiara, og her hænger det originale San Damiano -kors. I stille andagt kommer man tæt på den omvæltende begivenhed, det blev for Frans, da Gud talte til ham fra dette kors i 1206.

Søndag 28. maj, pinsedag

Alle dage begyndte med morgensang og andagt i søstrenes lille klosterkirke. I dag holdt Gunnar – iklædt festlig, højrød messehagel – en fin gudstjeneste, hvor han i sin prædiken forbandt pinseunderet med Frans` fornyelse af kirken og vores situation i dag. Resten af formiddagen var til fri disposition, og flere benyttede den til at deltage i messen i en af Assisis mange kirker.

San Damiano

Om eftermiddagen var der fodtur til San Damiano-kirken. Det var her – i et forfaldent, benediktinsk kapel – at Frans under en bøn foran korset hørte Guds ord om, at han skulle genopbygge hans kirke. Sammen med andre oplevelser blev det et vendepunkt i Frans´ liv. Det var også her, Frans lå i en stråhytte udenfor – plaget af sygdom og mus – og dikterede det meste af Solsangen for broder Leo.

San Damiano-kirken mindede os dog først og fremmest om Clara, en ung adelsfrøken, der valgte at gå i Frans` fodspor og leve i fattigdom. Hun kom tidligt hertil og boede her resten af sit liv sammen med andre kvinder, der ønskede at gå samme vej. Stedet gav os indtryk af de usædvanligt primitive betingelser, de måtte leve under – selvvalgt og i stærk modsætning til Claras opvækstvilkår. De levede i klausur og var afhængige af, hvad brødrene tiggede til dem. Clara var meget vedholdende med hensyn til at etablere sin egen orden, clarisserne. Hun er den eneste kvinde, der har udformet en ordensregel, som hun fik pavens godkendelse af kort før sin død. Herefter flyttede søstrene indenfor Assisis mure, og Claras grav kan ses i krypten under Basilica di S. Chiara.

Mandag 29. maj, 2. pinsedag

I dagens gudstjeneste satte Gunnar fokus på, at troen ikke må sætte grænser og adskille, men bygge bro og komme i møde. Dette underbygges af undersøgelser, der viser, at troende fra forskellige trosretninger har mere til fælles end troende og ikke-troende har. Gudstjenesten gav også anledning til en refleksion over, hvordan Frans` historie er digtet ind i Kristi historie.

Vi gik ad pilgrimsstien, Pax et Bonum-stien, oppe fra Assisi til Basilica di S. Maria degli Angeli nede i dalen på "apostlenes heste" – det hedder "Frans` heste" i Italien. Inde i det store kirkerum fascineres og forundres man over den lille Porziuncula-kirke med sine smukke fre-

Porziuncola

sker. Det var her, Frans og hans brødre etablerede sig og byggede de små hytter, der blev Frans´ nye hjem efter at han havde forladt sin familie. Stedet, hvor Frans opholdt sig, er markeret med en hule under Rosen-kappellets kor. På væggene i kapellets skib er processen med det totale aflad skildret. Frans fik pavens godkendelse af, at man kunne få alle sine synder forladt – og det kan man stadig på en bestemt dag om året. Dette har lige siden Frans` tid givet anledning til mange pilgrimme, og for at rumme dem er den store kirke blevet bygget. S. Maria degli Angeli blev udgangspunktet for franciskanernes virke, og det var også Frans ønske at dø her. Brødrene bar den døende Frans på en båre hertil, hvor han døde natten mellem 3. og 4. oktober 1226 i en syge-hytte, hvor der nu er et transito-kapel.

Eftermiddagens tur gik til Cattedrale di S. Rufino, der er Assisis domkirke. Kirken har en meget smuk og harmonisk romansk facade. Rufino regnes for den, der bragte kristendommen til Assisi, han blev byens første biskop, led martyrdøden, og er i dag Assisis skytshelgen. Inde i kirken står døbefonten, hvor både Frans og Clara blev døbt. Umiddelbart til venstre for kirken lå Claras barndomshjem, der også er markeret med et lille kapel.

På vores vej op til Johannes Jørgensens hus kiggede vi ind i den tidligere kirke, S. Maria delle Rose, som nu anvendes til en udstilling af madonna-figurer. Figurerne er formet sådan, at de kan tolkes forskelligt, afhængig af fra hvilken side de ses – og det er muligt at købe dem i forskellige størrelser og træsorter. Johannes Jørgensen boede mange år i Assisi, og han er bl. a. kendt for sin Frans-biografi. Foran huset kunne Jakob fortælle, at Johannes Jørgensen Selskabet i Danmark har fået en henvendelse fra den nuværende ejer af huset vedrørende dets fremtid. Dagen sluttede med en overdådig middag på restaurant La Rocca, hvor også den madglade Broder Theodor deltog.

Tirsdag 30. maj

Det var et friskt pust i et program med mange kirker at komme på vandretur i Bosco di S. Francesco – og det gav en relevant mulighed for at reflektere over Frans` forhold til naturen som Guds skaberværk. Der var usikkerhed om rutens længde, og vi valgte at vende om ved et fint udsigtspunkt, hvoraf vi kunne se bygningskomplekset S. Francesco fra en ny og usædvanlig vinkel. På vejen tilbage botaniserede Ingelise og lavede en planteliste på ca. 30 arter. Bl. a. svaleurt, der blev dyrket som lægeplante ved middelalderens klostre. Den har en gul, ætsende mælkesaft, som gør huden rød og irriteret, og den skulle efter sigende have været anvendt af tiggermunkene for at se syge ud, når de skulle ud at tigge.

Svaleurt

Med et udadvendt og omvandrende liv have Frans og brødrene også behov for at trække sig tilbage i stilhed og bøn. Det gjorde de bl. a. i Eremo delle Carceri på Monte Subasio, som vi besøgte om eftermiddagen. Her var et lille kapel, som siden er udbygget til et klosterkompleks, og nogle huler, de kunne bo i. Besøget sluttede ved et stenalter med tau-korset, hvor vi sang ”Dejlig er jorden”.

Turen med mini-busser fortsatte op over skovgrænsen på toppen af Monte Subasio, ca. 1.200 m over havet. Her var masser af vilde blomster, bl. a. perlehyacinter. Vinden var kold og udsigten begrænset på grund af dis og regn, så vi skyndte os ind i busserne igen og fortsatte mod Spello. Her besøgte vi S. Maria Maggiore med meget fine fresker malet af Pinturicchio i Baglioni-kapellet. Bagefter var der pause på en café foran den romerske port fra 43-33 f. Kr., der i sin tid var den sydlige indgang til byen.

På vej tilbage til Assisi havde vi et kort stop ved kirken i Rivortorto, hvor Frans og de allerførste brødre opholdt sig, inden de flyttede til S. Maria degli Angeli. Inde i kirken er der rekonstruktioner af deres hytter, som virker noget utroværdige. Og udenfor en skulptur der viser, at det kunne være her, Frans vaskede den spedalske. Begge dele gav anledning til at reflektere over betydningen af autensitet, når man bevæger sig i kendte personers fodspor.

Om aftenen havde vi besøg af Broder Theodor, der bl. a. svarede på, hvad forskellen er på broder og munk: En munk er inde i klosteret, mens en broder er ude. Han fortalte også om hverdagen i klosteret og besvarede meget personligt på spørgsmål om kald, tvivl, seksualitet og relation til sin egen familie.

Fra Montecasale

Onsdag 31. maj

Målet for dagens bustur var La Verna. På udturen så vi det lille franciskanske kloster, Eremo di Montecasale, nord for San Sepolcro. Klosteret ligger højt og ensomt, og lidt usædvanligt var der 14 korsvejsstationer langs vejen derop. Det er et beskedent kloster, hvor vi bl. a. kunne vi se den klippehylde, hvor Frans overnattede – måske på sin vej fra Assisi til la Verna. Stedet var meget fredfyldt og med en formidabel udsigt over den nedenfor liggende dal.

Ved ankomsten til la Verna fik vi et dejligt måltid på restaurant La Melosa, og var således godt rustet til resten af dagens program. Frans fik bjerget La Verna til bøn og fordybelse af grev Orlando og kom hertil sammen med nogle af brødrene i 1224. Det var her, at en engel med seks strålende vinger viste sig for Frans, der efterfølgende opdagede sårmærkerne svarende til Jesus` sårmærker. Stedet er markeret på gulvet i Stigmat-kapellet, Capella delle Stimmate. I dag er der et stort klosterkompleks med den store kirke, Basilica Maggiore, og den lille kirke, Chiesina di S. Maria degli Angeli. Bemærkelsesværdigt i begge kirker og i kapellet er de smukke, keramiske arbejder af della Robbia-familien.

Hver dag kl. 15 går brødrene i procession fra den store kirke til Stigmat-kapellet, og sådan er det foregået hver eneste dag gennem 800 år. En enkelt gang kunne processionen ikke gennemføres på grund af uvejr, og det medførte byggeriet af en processionsgang, der er udsmykket med kunstnerisk dårlige fresker, som viser hovedbegivenhederne i Frans` livshistorie. Vi deltog i eftermiddagens tidebøn og den efterfølgende procession anført af brødrenes sang og blev således en del af en levende tradition til minde om Frans.

Torsdag 1. juni

Citadellet er et kristent fællesskabscenter med det formål at bekende Kristus i nuti-

Della Robbias altertavle i Stigmatkapellet

den. Centeret fungerer som et refugium med gæstehus og samlinger af litteratur, film, musik og kunst, der kan benyttes til studier. Signora Anna, der tog imod os, kaldte det for "et kristenst observatorium". Hun viste rundt i stedets kapel og i kunstafdelingen, der har mange værker med Jesus som arbejder. Hun fortalte meget engageret om det hele og satte Gunnar på en hård prøve, da hun ikke forstod at give plads til oversættelse. Det blev trættende, og mange faldt fra undervejs. Vi sluttede besøget med at nyde udsigten over dalen fra terrassen.

Næste stop var på Piazza del Vescovado, pladsen foran bispegården og den tidligere domkirke S. Maria Maggiore. Det var her i bispegården, at Frans afkældte sig sit fine tøj og fik datidens grove bondetøj på. Faktisk skete det 8-9 m under nuværende jordniveau, fordi pladsen er blevet hævet siden. Hernede så vi i 2018 en tilmuret dør, som var indgang til bispegården på Frans` tid, og man ved med sikkerhed, at det var her Frans gik ind som Bernadones søn og gik ud som Guds søn. Nu er døren blevet åbnet, og man er i gang med at genskabe pladsen foran. Det var også i bispegården, at Frans opholdt sig kort før sin død, og hvor han skrev de sidste to vers om forsoning og søster død i Solsangen.

Eftermiddagen var til fri disposition, og vi brugte den til en fælles tur til borgen, Rocca Maggiore. Selv med regn i luften var der en fantastisk udsigt over Assisi herfra. Bagefter dyrkede Ingelise Assisis romerske fortid på museet under Piazza del Comune, mens Jakob mødtes med ejeren af Johannes Jørgensens hus. Dagen sluttede med en festlig aften i selskab med nonnerne, som underholdt os en hel time med sange og sjove lege, der bragte latteren frem.

Fredag 2. juni

Efter morgenmaden var det tid til at tage afsked med Assisi. Rejsens sidste dag gik til Greccio for at se julekrybbe-kapellet. Undervejs stoppede vi ved det imponerende, 165 m høje vandfald, Cascata delle Marmore. Vandfaldet er skabt ved en oprindelig romersk afvanding og opdæmning af et stort vådområde. På vej ned fra det øverste udsigtspunkt opdagede vi et "drivhus" med fantastiske, smukke sommerfugle i mange størrelser og farver, der alle lever i skovene omkring vandfaldet.

Grotten i Greccio

Besøget i Greccio startede med et godt måltid på kragereden, "Nido del Corvo", en lille orienteringstur i Greccio by, og derefter indkvartering på hotel tæt ved helligdommen, Santuario del Presepe, med julekrybbe-kapellet som dets hjerte. Frans opholdt sig flere gange i Rietidalen og bl. a. i Greccio. Således også op til julen i 1223, hvor han fik indrettet en julekrybbe i en grotte, og paven gav tilladelse til at holde julemesse her. På kapellets korvæg er der en fresko, hvor Frans og lokalbefolkningen deltager i denne messe til venstre, og Betlehems-scenen med Josef, Maria og det nyfødte Jesusbarn til højre. Med Frans` stærke indlevelsesevne har han uden tvivl været i Betlehem i både hoved og hjerte denne aften. Hermed begyndte en populær tradition, der kan fejre 800 års jubilæum i år. Allerede i 1228 blev den første lille kirke oven på grotten indviet, og den er gennem årene blevet udbygget til større kompleks med kirke og kloster, der ligger klinet op ad bjergsiden.

Lørdag 3. juni og de følgende dage

Hjemrejsedagen lørdag begyndte tidligt, og ved 7-tiden sagde vi farvel til gruppen, da vi blev læsset af på torvet i Greccio by. Længe før rejseprogrammet blev sendt ud, havde vi besluttet at besøge Greccio for at genoplive minderne fra Jakobs besøg her som 12-årig. Et andet formål med opholdet var at vandre på Cammino di Francesco. Vi lagde straks ud med en formiddagsvandring tur-retur til Santuario del Presepe for at udnytte tiden frem til indkvartering på byens eneste hotel. Den nuværende ejer har købt det af familien, som inviterede Jakob og hans søster hertil for 63 år siden. Han

fortalte os, at der aktuelt kun er 30 fastboende i byen.

Om søndagen var vi på en heldagsvandretur i den modsatte retning. Efter kirker og klostre, butikker og byliv, var det vederkvægende at gå gennem skove og landbrugsområder, se blomsterne og høre fuglene synge i stilheden. Samtidigt fik vi også et indtryk af det terræn og vejrlig, som Frans og brødrene færdedes i: Krævende opadgående og nedadgående strækninger, stenet grund og sumpede områder, trærødder og nedhængende grene, varm sol og øsende regn.

Mandag tog vi bussen til Rom, hvor et besøg i franciskanerkirken, Chiesa S. Francesco a Ripa stod højt på ønskesedlen. Kirken blev bygget i 1231 på stedet, hvor der på Frans` tid lå en lille kirke og et herberg. Fra kirkens sakristi fører en trappe op til den celle, hvor Frans boede ved besøg i Rom, og hvor der nu er et kapel. Desværre fik vi ikke mulighed for at komme op i Frans` kapel, men det havde vi heldigvis set ved et tidligere besøg. De følgende dage tog vi for os af de mange fantastiske seværdigheder i Rom, og på sidste dag indtraf sig en vis mæthed af kirker. En hurtig optælling viste, at vi havde besøgt mere end tyve kirker på 14 dage.

Hjemme igen ser vi tilbage på en berigende rejse. Vi takker for et fint tilrettelagt og gennemført program, og for godt samvær med jer, som vi kunne dele vores interesse for Frans af Assisi med. Frans` radikale livsførelse synes umuligt for et moderne menneske, men vi vil lade os inspirere af ham. Som rejselitteratur havde vi medbragt Johannes Jørgensens "Pilgrimsbogen" og "På Frans af Assisis veje" af Jørgen Johansen. Sidstnævnte skriver: "Som inspirerende skikkelse liger den umbriske middelalderhelgens særlige betydning for mange troende i dag måske især i, at han med sine tilnærmelser til evangelierne bidrager til at trække det, der dybest set unddrager sig forståelsen, inden for rækkevidde."

Afslutningsvis vil vi gerne takke Assisikredsen, som gennem mange år har skabt rammerne for at gøre Frans` spiritualitet nærværende gennem menneskelige møder, kirker, kunstværker, historie og andagter - især på rejser med økumenisk samvær.

Ingelise Pedersen og Jakob Frandsen

De små klostre

Af *Gunnar Bach Pedersen*

I regionerne Umbrien, Toscana og Lazio ligger der en række små klostre, som har tilknytning til Frans. Ja, vi kunne jo nævne San Damiano udenfor Assisi og Eremo delle Carceri oppe på Subasio-bjerget, hvoraf især det sidste stadig har bevaret sit ydmyge udseende. Andre kræver mere fantasi for at forestille sig, hvad de var på Frans' tid – det gælder Portiuncula, som i dag er overhvælvet af en af verdens største kirker. Det gælder også La Verna, hvor vi nok stadig finder Frans' soveplads i en grotte, men midt i et stort klosterkompleks med flere store kirkebygninger. Det er dem, som er centrale i historien om Frans og som derfor som centrale i ordenen og for pilgrimmene er blevet udbygget til det ukendelige.

Men der findes også en række små klostre med få brødre, som vel ikke alle ser ud som på Frans' tid, men som alligevel afspejler den franciskanske enkelthed. Nogle af dem kan vi læse om i Johs. Jørgensens Pilgrimsbogen. Det gælder de fire små klostre i Rietidalen. Men der er også andre.

Alle disse små klostre har vi en eller flere gang besøgt på Assisi-rejser – nogle for nyligt, andre længere tilbage,

Eremo delle Carceri

Lad os starte fra Assisi og tage op på bjerget Subasio, sådan som vi altid gør på vores Assisi-rejser. Der ligger det lille eremitområde, hvor Frans trak sig tilbage i bøn. Frans var efter sin omvendelse i tvivl om, hvad hans livsopgave var. Han og hans brødre levede med de tre munkeløfter, og munke levede normalt i afsondrethed og i bøn, selvom der i tiden forud for Frans også var opstået nye ordener, som i højere grad så det sin opgave at være prædikanter, fx præmonstratenserne. Var bønnen hans opgave? Eller skulle han leve blandt mennesker som forkynder af evangeliet? Han fik nogle af sine nærmeste – heriblandt Clara – til at bede og anmode Gud om et svar på spørgsmålet. Og de kom alle tilbage med det enslydende svar, at Frans skulle leve udadvendt og forkynde evangeliet for sin samtid. Og det blev afgørende for resten af hans liv, men det betød ikke, at han mistede trangen til afsondrethed og bøn. Derfor trak han sig fra tid til anden sammen med nogle af brødrede ud til afsides steder til det, som vi i dag ville kalde en retræte. Da grev Orlando tilbyder ham La Verna er det med den anbefaling, at det var "et meget ensomt bjerg og vel skikket

Alteret i skoven bag Eremo delle Carcere

til andagt". Men også udenfor Assisi var der et ensomt bjerg velegnet til andagt. Oppe ad bjerget lå der et sted, hvor eneboere tidlige havde levet omkring et lille kapel, som hed Santa Maria delle Carceri. Carcere betyder egentlig fængsel, men kan også bruges om snævre huler, som der var flere af i omegnen. Fra 1205 begyndte Frans og nogle af hans nærmeste brødre at søge derop for at bede, og søgte tilflugt i disse huler. Frans' hule lå tæt på det lille kapel, og er i dag overbygget af det lille kloster, der som sagt ikke eksisterede på Frans' tid.

Det lille kapel og området rundt om tilhørte benediktinerordenen, og man mener, at det i 1215 – samtidig med Portiuncula – blev overdraget til Frans.

Omkring 1400 lod Bernardino af Siena opføre et lille kloster på stedet. Han lod det lille kapel udvide til en stadig meget lille kirke og fra hans kloster kan vi stadig se brødrenes refektorium, spisesal. Men stadig er Carceri et sted, som viser, hvordan Frans og brødrene søgte ensomhed i naturen – Frans' grotte er nu indkapslet i klosterkomplekset, men i skoven bag det, findes der flere af de andre carceri (grotter).

Montecasale

Midtvejs mellem Assisi og La Verna ligger ensomt og højt over byen Sansepolcro det lille kloster Montecasale. Et kloster tilhørende en anden orden blev i 1213 overgivet til Frans, men hans brødre blev der kun til 1268, hvor der i stedet kom til at bo eremitter fra augustinerordenen. Men tidligt i det 16. århundrede blev stedet igen franciskansk, idet det siden har været hjemsted for kapucinere.

Klostergården i Montecasale

Der er en lille stemningsfuld klostergård, og en klippeflade angives at være der, hvor Frans trak sig tilbage.

I et lille skab med glaslåger ses to kranier. De har tilhørt to røvere, som blev gråbrødre. De var kommet til Montecasale og havde bedt om mad, men lederen havde vredt vist dem bort. Da Frans kort tid efter vente tilbage med en kurv brød og en dunk vin, gav han klosterlederen besked på straks at gå ud og lede efter røverne, bede dem om forladelse for sine hårde og ukærlige ord, og at give dem brødet og vinen. Resultatet blev, at røverne omvendte sig, kom til klosteret og bekendte deres synder og bad om at blive optaget i ordenen. Det blev de så; på det tidspunkt praktiseredes intet indledende noviciat.

Le Celle

Udenfor Cortona i Toscana grundlagde Frans i 1211 'cellerne' – et sted, hvor han senere vendte tilbage, sidste gang i sit dødsår 1226. Le Celle var det første kloster, som Frans grundlagde. Det er stadig muligt at se de celler, som blev benyttet af Frans og de første brødre, og det oprindelige lille oratorium.

Stedet er anlagt tværs over en dal med de forskellige bygninger opbygget i terrasser på begge dalsider med forbindende broer over dalen. Den første udbygning af det lille hulekloster skyldes i særlig grad broder Elias, Frans' efterfølger som ordensleder. Det var også ham, der stod bag bygningen af den store gravkirke for Frans i Assisi. Han var altså en helt anden type end Frans, han var organisator, hvor Frans var inspirator. Han adskilte sig også fra Frans gennem sit politiske engagement, hvor han forsøgte at skabe forståelse mellem de to magter i samtiden, kirken (repræsenteret af pave Gregor IX) og kejseren Frederik II. Det skabte stor indflydelse til denne repræsentant for de små brødre og også velvilje fra begge de to magthavere, men førte også til at han blev ekskommuniceret i 1240 for sin støtte til kejseren. Han blev også en omstridt person indenfor ordenen, hvor han i udpræget grad repræsenterede dem, som fandt Frans' forskrifter for strenge.

I Fioretti fortælles om, hvordan Frans i et syn så, at broder Elias skulle udstødes af kirken og af ordenen. På Elias bøn gik Frans i forbøn for ham, og Elias' ekskommunication blev da også ophævet kort før hans død, og han blev genoptaget i ordenen.

Efter sin mistede indflydelse trak han sig tilbage til det nærliggende Cortona, hvor han stod bag opførelsen af franciskanerkirken, hvor han også ligger begravet.

Le Celle

Monteluco

På bjerget Monteluco ovenover Spoleto oprettede Frans i 1218 et kloster i 800 meters højde. Bjerget havde fra tidlig kristen tid været et hjemsted for eremitter heraf mange, som kom fra Lilleasien. Den mest kendte er Sant' Isacco di Antiochia, som også var ordensstifter for en orden, som har overlevet indtil forrige århundrede. På stedet opholdt Frans sig flere gange og det samme gjorde også Antonius af Padova. Klosterbygningerne skyldes i høj grad (som så mange andre steder) Bernardino da Siena. Det ældste er en brønd. Men man finder også en lille fløj med seks lidt dystre celler fra 1300-tallet. I den lille kirke findes en sted, som Frans skal have brugt som sengeleje. Det lille kloster er udbygget i 1600-tallet med henblik på at kunne rumme novicer.

Omgivelserne bærer ikke meget præg af den ensomhed, som Frans og brødrene søgte heroppe. Bjerget er blevet et søgt udflugtsmål med restauranter og picnic.

Greccio

Greccio er et af fire små klostre liggende i omegnen af byen Rieti.

Da vi på forårsturen fik en rundvisning ved en franciskaner, sagde han, at i Greccio var det jul hele året. Frans ville gerne opleve den første jul og frelserens fødsel. Derfor lod han med pavens tilladelse arrangere en særlig julemesse i 1223 – altså for 800 år siden. I en grotte i skoven udenfor Greccio blev der stillet en krybbe op med en figur af jesusbarnet; der skulle være hø, og okse og æsel. Frans var ikke præst, så messen blev forestået af en anden, men som indehaver af vielsen som diakon skulle Frans læse evangeliet og prædike. Og det var som om, grotten og dens omgivelser blev forvandlet til Betle-

Klosteret i Greccio

hem. Der var dem blandt de tilstedeværende, der så dukken ligesom blive levende og smile til Frans.

I dag er grotten inkorporeret i en lille kirke, hvor man ser en fresco med Frans i grotten i den ene side og fødslen i Betlehem i den anden, der hvor Frans åndeligt var til stede. Over stedet er senere bygget et lille kloster, som i dag rummer fire brødre. I den tilgængelige del er det muligt at se en række celler og et rum med en pejs, så det kunne opvarmes. Der er også et kor, hvor brødrene kunne bede og synge deres tidebønner. Et billede af Frans menes at være en kopi af et nu tabt billede, malet i hans levetid.

Klosteret har desuden en nyere kirke, hvor der i tilstødende rum og på pulpituret er en udstilling af julekrybber fra hele verden.

Fonte Colombo

Fonte Colombo (Duekilden) er et franciskansk kloster udenfor Rieti. Her havde Frans sammen med to brødre i 1223 opført nogle små og fattige boliger ved siden af en lille kirke, viet til jomfru Maria. Der var også et andet sted viet til bøn – en hule hængende ud over dalen, viet til ærkeenglen Michael.

Frans' formål med at opholde sig dér var med bøn og faste at udarbejde en regel for brødredes liv. Det var ikke den første – allerede i 1209 var han rejst til Rom for at få godkendt en ordensregel. Af denne regel er intet bevaret, men den bestod hovedsagelig af de bibelcitater, der havde været normgivende for Frans' liv. Han skriver om den sådan i sit testamente: "Den allerhøjeste åbenbarede for mig, at jeg skulle leve efter normerne i det hellige evangelium. Og jeg lod det skrive ned i med nogle få, enkle ord, og hr. paven bekræftede det for mig." Og i 1221 var der udarbejdet en regel, som kaldes "non bullata" – uden segl. Den havde altså ikke den officielle pavelige godkendelse. Men var godkendt af ordenens kapitel. Den var udtryk for Frans' tro, men ubehjælpsomt som juridisk dokument. Og det er nok ordenens beskytter kardinal Hugolin, der har presset Frans til at lave et nyt dokument.

Fonte Colombo

Efter 40 dages bøn begyndte Frans arbejdet med den regel, som har været gældende for franciskanerne siden. Og han måtte i stort omfang rette ind efter råd for mere juridisk skolede rådgivere. Resultatet er blevet en blanding af Frans' mundtlige udtryksmåde og juridiske formuleringer. Derfor har kommentatorer diskuteret, i hvor høj grad reglen var presset ned over Frans fra de kirkelige autoriteter. I hvert fald er resultatet blevet et blandingsprodukt med mindre frihed og mere orden – det sidste bl.a. udtrykt derved, at der krævedes et års noviciat for at indtræde i ordenen. Tidligere kunne fx angerfulde røvere komme til Frans og straks blive brødre i ordenen, som det er fortalt i omtalen af Montecasale.

Den nye regel blev ikke modtaget uden protester. Broder Elias kom med flere provinsforstandere og undsagde den og nægtede at følge den, fordi den var for streng. Men iflg. legenden vendte Frans i stedet for at svare ansigtet mod himlen, hvorfra de alle hørte Kristi røst: "Frans, der er intet i reglen, som er dit, men alt , der er, er mit…"

Reglen fra 1223 fik pavens godkendelse og segl og er stadig den, ordenen lever efter.

Poggio Bustone

I Poggio Bustone er San Francesco i dag navn på et luksushotel. Det var nok mere beskedent, da Frans i 1208 besøgte byen og hilste på beboerne med en hilsen, som i sin jordnære form stadig huskes:

"Buongiorno, buona gente!", God dag, godtfolk!

Ovenover byen ligger det lille kloster på det sted, hvor Frans af ærkeenglen Gabriel blev overbevist om sine synders forladelse. Klosteret er bygget siden, i 1200-tallet, og indbefatter bl.a. en lille kirke, som indeslutter den hule, hvor Frans modtog ærkeenglen bekræftelse.

La Foresta

I 1225 var Frans' øjne meget dårlige – ifølge Fioretti på grund af de mange tårer, han fældede over egne og andres synder. Ordenens beskytter Hugolin, opfordrede ham til at komme til Rieti, hvor pavens livlæge opholdt sig. Paven havde måttet flygte fra Rom, jaget bort af oprørske romere. På vejen til Rieti kom store menneskemængder Frans i møde, og da han ville gå ind i en kirke, trængte de tæt sammen om kirken og præstegården, sådan at de fuldstændig nedtrampede præstens vinstokke, hvilket han selvfølgeligt var utilfreds med. Men Frans lovede ham, at hvis han lod ham være der et par dage, så ville Gud lade hans nedtrampede vinstokke give den dobbelte mængde vin af sædvanligt.

Måske var det allerede i La Foresta, livlægen undersøgte Frans' øjne, hvilke førte til en behandling med glødende jern på den betændte hud rundt om øjnene. Det, mente man, kunne fjerne eller lette den forfærdelige hovedpine, som øjensygdommen medførte. Forud for denne forfærdelige behandling talte Frans til broder ild og bad den, om at være blid mod ham, så han kunne tåle behandlingen. Kilder, som går tilbage til den nærværende broder Leo, siger, at Frans modtog denne brænding uden at føle smerte.

På stedet findes et lille kloster, hvor man i kirken finder det underfulde persekar til det gode vinudbytte. En franciskaner sagde til Johs. Jørgensen, at præsten jo nok ikke havde perset vin i kirken, så man må formode, at det er præsteboligen, som er blevet en del af en kirkeudvidelse.

I dag indgår klosteret i projektet Mondo X, som har til formål at hjælpe narkomaner ud af deres afhængighed. Her beskæftiger man unge eksnarkomaner, som hjælper med at tage imod de mange pilgrimme.

Lo Speco di Narni

I nærheden af Narni ligger Lo Speco di Narni (eller 'di San Francesco'). Om dette sted skriver Thomas Celano:

"På den tid, hvor han ved eremitboet Sant'Urbano var ramt af en alvorlig sygdom, bad Frans med svag stemme om vin, men fik svaret, at der ikke var noget at give ham. Så ville han, at de bragte ham noget vand, som, da det blev bragt til ham, han velsignede med korsets tegn. Straks skiftede stoffet skikkelse og mistede sin egen smag og fik en anden. Det blev til den bedste vin, det som var rent vand, og det som fattigdommen ikke kunne bringe ham, det tilbød helligheden ham. Da han havde smagt det, blev Guds mand straks rask."

Udenfor det lille klosterkompleks, som selvfølgelig rummer den brønd, hvorfra vandet til Frans var hentet, kan vi lidt højere også besøge stedet, hvor Frans lå i sin sygdom. Et stort kastanjetræ er ifølge traditionen blevet til ved at Frans havde stukket sin stav i jorden, hvorefter den begyndte at spire.

Assisi-Kredsen
Marianne Plum
Teglværksgade 3,1.th.
DK-2100 København Ø

Returneres ved varig adresseændring

BESTYRELSEN

Gunnar Bach Pedersen, formand
Bjerggården 20, 4.tv., 2635 Ishøj
tlf 23 60 82 70
gbp@assisi-kredsen.dk

Marianne Plum, sekretær
Teglværksgade 3,1.th, 2100 Kbh Ø
tlf 20 28 25 03
plum@assisi-kredsen.dk

Mette Holm, kasserer
Bakkeglimt 11, 7100 Vejle
tlf 51 27 28 07
mette-holm@mail.dk
Bankkonto:
reg. nr. 5361 konto nr. 0262776

Susanne Gram Larsen
Mathilde Parken 5, st.th., 3400 Hillerød
tlf. 20 64 00 46
sglarsen@mail.dk

Eva Rungwald
Løvevej 10, 2610 Rødovre
tlf. 36 41 33 96 ditrung@privat.dk

Johan Petersen
Kulsviervej 95 B, 2800 Lyngby
tlf 28 71 94 15
johanaapetersen@gmail.com

Ellen Gylling
J.C. Christensensgade 3, 1.th.
2300 Kbh S
tlf. 24 23 84 90
ellenmargrethegylling@gmail.com

Hans Jensen
Stævnen 103, 3070 Snekkersten
tlf. 25 72 41 41
hansjensen731@gmail.com

NYT FRA ASSISI-KREDSEN
redigeres af
Marianne Plum (ansv.) og Gunnar Bach Pedersen

Nyt fra Assisi-Kredsen
ISSN 1395-8798